

Kultur- og likestillingsdepartementet
postmottak@kud.dep.no

B23-CL Innspill kulturfrivilligheten
Saksbehandler: Cato Lie

Oslo, 17.01.23

Innspill til strategi for kulturfrivilligheten

Vi viser til innspillsmøte om regjeringens nye strategi for kulturfrivilligheten 13. desember 2022 der vi ble anmodet om å sende skriftlig innspill. Her følger FFOs synspunkter.

1. Innledning

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) er en paraplyorganisasjon for 87 organisasjoner av funksjonshemmede og kronisk syke og representerer over 350 000 medlemmer. FFO ønsker et samfunn der mennesker som lever med funksjonshemning og kronisk sykdom har like muligheter til å delta på alle samfunnsområder.

FFO jobber derfor på mange interessepolitiske områder for funksjonshemmede og kronisk syke, og universell utforming er ett av disse.

Vi er glade for at Kultur- og likestillingsdepartementet inviterer frivillige organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner og andre aktører til å komme med innspill til strategi for kulturfrivilligheten.

Strategien vil omhandle virkemiddel og tiltak for en nasjonal politikk for kulturfrivillighet der både staten, fylkeskommunene og kommunene har viktige oppgaver og ansvar. Strategien skal vurdere dagens ordninger og tiltak som bidrar til å nå mål om deltakelse for alle, likestilling og mangfold, og mer kunst- og kulturaktivitet lokalt og regionalt. Strategien skal legge til rette for samspill mellom den profesjonelle og frivillige kulturen om muligheter og utfordringer feltet står overfor. FFO mener at det er på høy tid at en slik strategi blir utarbeidet.

2. FFOs synspunkter

Forslag til tiltak:

- Strategien må bidra til at bygg hvor kultur utøves gjøres tilgjengelige for alle.
- Strategien må bidra til at alle planer og strategier for deltakelse i kultur, idrett og på fritidsarenaer, fokuserer på inkludering av funksjonshemmede. Det må stilles krav om

tilgjengelighet for funksjonshemmede til de ansvarlige når det gis støtte til kultur, idrett og fritidstiltak.

- Strategien må bidra til at man får på plass standardisert informasjon om tilgjengelighet til kultur- og idrettsarenaer, butikker og spisesteder, kanskje som en utvidelse av sertifiseringsordningen «Tilgjengelighetsmerket», som norske konsertarrangører står bak.
- Strategien må ha stort fokus på kompetansebygging på universell utformingsområdet som bidrar til at alle blir inkludert.
- Strategien må bidra til økt kunnskap om og retningslinjer for økt inkludering av mennesker med funksjonsnedsettelse i kultursektoren.

3. FFOs vurderinger

Norges internasjonale forpliktelser

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling frem mot 2030. Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. De gjelder for alle land og er et veikart for den globale innsatsen for en bærekraftig utvikling.

- **FNs bærekraftsmål nr.11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn skal**
 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige
- **FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) artikkel 9**
 - For at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal få et selvstendig liv og kunne delta fullt ut på alle livets områder, skal partene treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre får tilgang til det fysiske miljøet, til transport, til informasjon og kommunikasjon

FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter (CRPD) slår fast at hensiktsmessige tiltak skal treffes for å sikre at funksjonshemmede på lik linje med andre får tilgang til det fysiske miljøet, transport, informasjon og kommunikasjon. FNs bærekraftsmål har klare ambisjoner for bærekraft og inkludering innen 2030.

Samtidig vet vi at det er langt igjen til Norge er et universelt utformet samfunn med like muligheter for alle borgere. Dette er grundig dokumentert i Bufdirs tilstandsanalyse om status for universell utforming i Norge, og i sivilt samfunns rapport til FN-komiteen for funksjonshemmedes rettigheter. Både CRPD-komiteen og FNs forrige spesialrapportør for funksjonshemmedes rettigheter, Catalina Devandas, har påpekt det samme.

Videre er funksjonshemmedes erfaringer at dagens lovverk er for svakt til å bygge ned samfunnsskapte barrierer og sikre likestilling. Det gjelder for alle samfunnsområder.

Universell utforming: Nødvendig for noen, bra for alle!

Universell utforming er bra for alle, men for mennesker med funksjonshemning og kronisk sykdom er det en helt grunnleggende forutsetning for å kunne leve likestilte, gode og selvstendige liv. Universell utforming er også samfunnsøkonomisk lønnsomt. Når alle kan ta seg en utdanning på like vilkår og få tilgang til arbeid, fritidsaktiviteter og kulturliv, vil flere bidra til fellesskapet og delta i samfunnet.

En undersøkelse viser at ca. 7 prosent utestenges fra kultur- og fritidsarenaer på grunn av funksjonshemming eller kronisk sykdom. Små og store hindre står i veien for deltakelse: manglende transport- og parkeringsmuligheter, manglende tilgjengelighet og universell utforming, mangelfulle assistanseordninger, negative holdninger og fordommer og mangel på informasjon, for å nevne noen.

Et hinder det er lett å gjøre noe med, er mangel på informasjon om tilgjengelighet. God informasjon ville gjort det mye enklere å delta for veldig mange, men er ofte vanskelig å finne. Dette må være en del av informasjonen på nettsidene til butikker, spisesteder, arrangementer og kulturtilbydere. På sikt kan slik informasjon kanskje også standardiseres.

Avslutning

Økt fokus på universell utforming og inkludering vil gi flere mulighet til å delta i kulturlivet, både som utøvere og konsumenter. Det bringer oss nærmere et samfunn hvor alle har de samme muligheter for deltakelse.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Eva Buschmann
Styreleder

Lilly Ann Elvestad
generalsekretær